

Σημειώματα

Institute of Diplomacy and Global Affairs

ΙΝΔΙΑ, ΚΙΝΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ

Ο Ρόλος τους στην Διεθνή Πολιτική Σκηνή

Του Ανδρέα Ανδριανόπουλου

Διεθνής Ρόλος και Σημασία

Η Παγκόσμια οικονομική κρίση έχει αναδείξει τον ρόλο της Ασίας στο διεθνές σκηνικό. Σε μια εποχή που είναι σε πρώτη προτεραιότητα οι οικονομικές δυνατότητες δεν έχει σημασία η κατάκτηση εδαφών αλλά ο έλεγχος αγορών. Η Κίνα και Ινδία είναι οι κεντρικοί άξονες της ομάδας ΒΡΙΚ (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα). Μαζί με το Ουζμπεκιστάν και το Καζακστάν που αποτελούν τις σημαντικότερες χώρες της Κεντρικής Ασίας σε οικονομικό επίπεδο, έχουν διατρέξει τα τελευταία δύσκολα χρόνια με σχετικά ελάχιστες οικονομικές απώλειες. Με την συμμετοχή τους στο Shanghai Cooperation Organization (μετεξέλιξη του Shanghai Five) έχουν βάλει τις βάσεις για μια πολύ σημαντική παρουσία στο διεθνές σκηνικό.

Ιδιαίτερος δε είναι ο ρόλος αυτών των χωρών στην Παγκόσμια κρίση χρέους. Οι χώρες αυτές διαχειρίζονται τεράστια διαθέσιμα με εντελώς αδιαφανή τρόπο και έτσι είναι σε θέση να ταραξουν τις διεθνείς αγορές. Ο δημοσιογράφος Eric Weiner, ο οποίος υπήρξε για δύο χρόνια ανταποκριτής του NPR στο Νέο Δελχί, αποκαλύπτει στο βιβλίο του "The Shadow Market: How Sovereign Wealth Funds Secretly Dominate the Global Economy" (2011) την πραγματική δύναμη των σχετικών κρατικών «σκοτεινών» ταμείων (κυρίως Κίνας, Άμπου Ντάμπι, Σιγκαπούρης, Νοτίου Κορέας, Σαουδικής Αραβίας και Νορβηγίας αλλά με εξ ίσου μεγάλες δυνατότητες της Ρωσίας, του Ουζμπεκιστάν και του Καζακστάν). Η κατάρρευση των Κρατικών ομολόγων, και οι συγκλονιστικές ανακατατάξεις στις τιμές των μετάλλων και των αγροτικών προϊόντων στα σχετικά χρηματιστήρια, αντανακλούν κινήσεις και των Ταμείων αυτών (Sovereign Wealth Funds). Το EFSF (European Financial Stability Facility) εξαρτά την ύπαρξή του από την προθυμία των Ταμείων αυτών να ενεργοποιηθούν και να συμμετάσχουν στον σχηματισμό των κεφαλαίων του.

Ο ρόλος της Κίνας στις διεθνείς εξελίξεις

Κεντρικός είναι ο ρόλος της Κίνας στις διεθνείς εξελίξεις. Η πολυπληθέστερη χώρα στον κόσμο με την πλέον αλματώδη εξέλιξη και ανάπτυξη. Η στροφή στην οικονομία της αγοράς με διατήρηση σφιχτού ελέγχου στην πολιτική από το Κομμουνιστικό Κόμμα δημιούργησε θεαματικές οικονομικές εξελίξεις. Η Κίνα θεωρείται η βιομηχανική καρδιά

Σημειώματα

Institute of Diplomacy and Global Affairs

της γης την στιγμή αυτή. Μέσω outsourcing, τεράστιες Δυτικές επιχειρήσεις έχουν εγκατασταθεί στην Κίνα παράγοντας τα πρωτογενή τους προϊόντα (Made by USA in China). Η ανάπτυξη δημιούργησε όμως και σοβαρά προβλήματα και κοινωνικές εντάσεις. Οι Τράπεζες ζουν πάνω στην αβεβαιότητα μιας και έχουν σαν εγγυήσεις θηριωδών δανείων που διέθεσαν αμφισβητούμενης αξίας περιουσιακά στοιχεία (κυρίως ακίνητα). Η διεθνής οικονομική κρίση μειώνει την ροή των εξαγωγών, άρα και την εισροή συναλλάγματος, η εσωτερική κατανάλωση είναι σε χαμηλά επίπεδα, ενώ οι εισαγωγές εξακολουθούν να είναι υψηλές λόγω της ανάγκης του κράτους να δημιουργήσει έργα υποδομής και να στεριώσει μεγάλα αστικά κέντρα στην ενδοχώρα. Ο στόχος σήμερα είναι η δημιουργία εσωτερικής αγοράς ώστε να μην εξαρτάται από η χώρα απόλυτα από τις εξαγωγές.

Οι εσωτερικές εντάσεις δοκιμάζουν τις αντοχές του ΚΚ για την επιβολή πολιτικών. Τα 2/3 της Κινέζικης κοινωνίας (πάνω από 1 δισ 100 εκατ. άνθρωποι) ζουν ακόμα κάτω από συνθήκες υπανάπτυξης. Ιστορικά, η αντίθεση αυτή ανάμεσα σε κέντρο και περιφέρεια έχει προκαλέσει μεγάλες αναστατώσεις στην Κίνα. Ανατρέποντας ιστορικές πορείες και εξελίξεις. (Μάο: «Να Περικυκλώσουμε το Κέντρο από την Περιφέρεια»). Ιδανικό της δυναστείας των Τανγκ για αποτελεσματική διοίκηση και κεντρικό έλεγχο. Ο μύθος του Ορους Νέρου. Τα μεγάλα Κινέζικα συναλλαγματικά διαθέσιμα προκαλούν αγωνία στην διεθνή οικονομική πραγματικότητα και γίνεται μάχη για υπερτίμηση του Γιουάν. Δύσκολη πάντα είναι η εξωτερική θέση της Κίνας. Δεν μπορεί ποτέ, λόγω μεγέθους αλλά και ιστορικής κληρονομιάς, να αισθάνεται ισότιμη. Είτε επικυρίαρχος θα είναι, είτε αντίπαλος. Έτσι βλέπει η ίδια τον εαυτό της, έτσι την βλέπουν και οι γύρω της. Τελευταίες δυσκολίες είναι ο ανταγωνισμός για πρώτες ύλες της Κεντρικής Ασίας (αέριο του Τουρκμενιστάν, πετρέλαιο του Καζακστάν), το υπέδαφος της Νότιας Θάλασσας της Κίνας και οι σχετικοί ανταγωνισμοί με το Βιετνάμ, τις Φιλιππίνες και την Ιαπωνία. Βαθειά καχυποψία επικρατεί επίσης για κάθε κίνηση της Ινδίας και των ΗΠΑ. Εύθραυστες αλλά καλές είναι οι σχέσεις αυτήν την εποχή με Πακιστάν και Αφγανιστάν.

Η Σημασία της Ινδίας

Ραγδαία είναι η οικονομική ανάπτυξη μετά την στροφή της χώρας σε μηχανισμούς της αγοράς και έμφαση σε νέες τεχνολογίες. Παρ όλα αυτά το δύσκαμπτο κράτος και ο γιγαντιαίος δημόσιος τομέας με ένα σύστημα μεγάλων κρατικών παροχών δυσκολεύει για παραπέρα κινήσεις. Η εξέλιξη στις τεχνολογίες προήλθε από υψηλού επιπέδου ιδιωτικά τεχνολογικά ινστιτούτα με τέλεια κατηρτισμένους – και γνώστες της αγγλικής γλώσσας – αποφοίτους. Η υπόλοιπη παιδεία είναι χαμηλού επιπέδου εκτός από τις περιοχές που έχουν επέμβει οι τοπικές κοινότητες – δηλαδή, όπου οι περιφερειακές

Σημειώματα

Institute of Diplomacy and Global Affairs

κυβερνήσεις έχουν πάρει επάνω τους τις ευθύνες. Σκληρές είναι οι μάχες ανάμεσα σε παραδοσιακούς και μεταρρυθμιστές για την ψυχή της Ινδίας.

Η Κίνα θεωρείται το σώμα και η Ινδία ο εγκέφαλος της ανάπτυξης της Ασίας. Στην Ινδία όμως υπάρχει σοβαρό κενό ανάμεσα στην ανάπτυξη της υψηλής τεχνολογίας και την σχεδόν πρωτόγονη υπόλοιπη οικονομική δραστηριότητα. Δεν υπάρχει αξιόλογη βιομηχανική υποδομή και η οικονομία κινείται σε επίπεδα ξεπερασμένης γεωργικής παραγωγής και ενός χαμηλού γενικά επιπέδου μεταποίησης. Το Κόμμα του Κογκρέσου είναι υπεύθυνο για την γενικότερη υπανάπτυξη αλλά ταυτόχρονα είναι και ο μοχλός για τις καινούργιες αναπτυξιακές κατακτήσεις. Στο εσωτερικό του γίνονται οι ζυμώσεις για την νέα Ινδία.

Η Ινδία στην διεθνή πολιτική σκηνή βρίσκεται κοντά στις ΗΠΑ και την Δύση κυρίως λόγω της αντίθεσης της στο ακραίο Ισλάμ. Βρίσκεται σε αντιπαράθεση με το Πακιστάν που ενσωματώνει τους γενικότερους φόβους της Ινδίας. Αυτό συμβαίνει επειδή το Πακιστάν διεκδικεί εδάφη της στο Κασμίρ, έχει αναπτύξει στην περιοχή αντάρτικο και υποθάλλει τρομοκρατικές ενέργειες (Μπομπάι). Πάντως το επίπεδο των σχέσεων της Ινδίας είναι καλό με το επίσημο καθεστώς του Αφγανιστάν και είναι αντίθετη με τους Ταλιμπάν.

Καλλιεργείται έτσι ένας φυσικός ανταγωνισμός με την Κίνα λόγω σχετικών μεγεθών και των σχέσεων του Πεκίνου με το Πακιστάν. Οικονομικές σχέσεις υπάρχουν με το Ιράν στον τομέα της ενέργειας και είναι γενικά καλές αλλά προσεκτικές οι σχέσεις με χώρες της ΝΑ Ασίας. Επίσης υπάρχει ανταγωνισμός με την Κίνα για τα ενεργειακά προϊόντα της Κεντρικής Ασίας. Η σχέση της Ινδίας και της Κίνας με την Ρωσία είναι ρευστή, επειδή το Κρεμλίνο τις βλέπει σαν ανταγωνίστριες δυνάμεις.

Η Κεντρική Ασία

Ουζμπεκιστάν (πρωτ. Τασκένδη) , Καζακστάν (Αστάνα), Τατζικιστάν (Ντουσάμπε), Κιργιστάν (Μπισκέκ), Τουρκμενιστάν (Ασαμπάντ) και, για κάποιους, Αζερμπαϊτζάν (Μπακού).

Μουσουλμάνοι όλοι. Από Τουρκία προς Ανατολάς (Νότιος Καύκασος, Τουρκμενιστάν, Καζακστάν, Ουζμπεκιστάν, Κιργιστάν, Επαρχία Ζινζιάνγκ στην Κίνα) Σουνίτες. Με γλωσσική βάση διάλεκτο Τουρκική. Νοτιότερη ζώνη (Αζέροι, Ιράν, κεντρικό Αφγανιστάν (Χαζάρας), Τατζικιστάν , Χούντζα του Πακιστάν και σε μέρη των Βόρειων Περιοχών της χώρας) Σίτες και Ισμαηλίτες. Πολιτισμός κατά βάση Περσικός και σε πολλές περιοχές ομιλούν Φαρσί.

Ηπίτου 17B, Αθήνα 105 57 • Τηλ.: 210 331 2960 • Φαξ: 210 331 2284 • andrian4@acg.edu, www.acg.edu

The American College of Greece

Σημειώματα

Institute of Diplomacy and Global Affairs

Λόγω πρώτων υλών (Ουζμπεκιστάν) και υδρογονανθράκων (Καζακστάν) οι χώρες αυτές δείχνουν εξαιρετικά υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Έχουν και οι δύο δημιουργήσει stabilization funds (Sovereign Wealth Funds) που τους δίνει δυνατότητες σοβαρών κινήσεων στο παγκόσμιο οικονομικό σκηνικό. Το Καζακστάν είχε το 2008-09 κάποια προβλήματα λόγω κυρίως μείωσης των τιμών του πετρελαίου. Τώρα όμως τα πράγματα έχουν ισορροπήσει και η ανάπτυξη έχει και πάλι ξεπεράσει το 6%. Στο Ουζμπεκιστάν, κυρίως λόγω του χρυσού και των άλλων πρώτων υλών, δεν ανακόπηκε η ραγδαία ανάπτυξη. Έχει ενισχύσει ιδιαίτερα τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας κι έχει δημιουργήσει σοβαρότατες υποδομές όπως βιομηχανικές ζώνες και περιοχές υψηλής τεχνολογίας, αυτοκινητόδρομους, σιδηροδρομικές γραμμές, αεροδρόμια κλπ.

Εξωτερικές Σχέσεις Κεντρικής Ασίας

Οι μικρότερες χώρες έχουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα και στηρίζονται κυρίως στην Ρωσία για την επιβίωσή τους. Το Ουζμπεκιστάν και το Καζακστάν, μετά από διάφορες επιμέρους κινήσεις, βρίσκονται και πάλι κοντά στην Ρωσία την οποία χρειάζονται και για την εξασφάλιση της εσωτερικής τους ισορροπίας. Το Καζακστάν διατηρεί εξαιρετικά στενές σχέσεις με τις ΗΠΑ αλλά δεν λησμονεί να υπερτονίζει τις σχέσεις του με την Μόσχα. Το Ουζμπεκιστάν, μετά από ένα εντυπωσιακό άνοιγμα προς τις ΗΠΑ, βρίσκεται και πάλι κοντά στη Ρωσία. Μετά τις ταραχές στο Αμπιτζάν και την κοιλάδα της Φεργκάνα πάγωσε τις σχέσεις του με την Ουάσιγκτον, έδιωξε τις Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις κι έκλεισε τις αμερικανικές βάσεις στον νότο που διευκόλυναν τους αμερικανούς στις επιχειρήσεις τους στο Αφγανιστάν. Γενικά η περιοχή δεν προβάλλει ένα ιδιαίτερα έντονο προφίλ στο διεθνές σκηνικό επιχειρώντας να τακτοποιήσει εσωτερικές εκκρεμότητες και να εμπεδώσει την πολιτική σταθερότητα. Με όρους βέβαιοι που δεν ταυτίζονται απόλυτα με τις αντιλήψεις περί δημοκρατίας που κυριαρχούν στη Δύση.